

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 221/21
Luxemburgissa 14.12.2021

Tuomio asiassa C-490/20
Stolichna obshtina, rayon "Pancharevo"

Alaikäinen lapsi, joka on unionin kansalainen ja jonka vastaanottavan jäsenvaltion laatimassa syntymätodistuksessa mainitaan kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä hänen vanhempinaan: jäsenvaltio, jonka kansalainen kyseinen lapsi on, on velvollinen myöntämään hänelle henkilökortin tai passin vaatimatta, että sen kansalliset viranomaiset laativat ensin syntymätodistuksen

Tämä jäsenvaltio on myös velvollinen tunnustamaan asiakirjan, jonka vastaanottava jäsenvaltio on antanut ja jonka perusteella kyseinen lapsi voi käyttää kummankin vanhempansa kanssa oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella

V.M.A., joka on Bulgarian kansalainen, ja K.D.K. ovat asuneet vuodesta 2015 Espanjassa, ja he avioituivat vuonna 2018. Heidän lapsensa S.D.K.A. syntyi vuonna 2019 Espanjassa. Tämän lapsen syntymätodistuksessa, jonka Espanjan viranomaiset ovat laatineet, mainitaan molemmat äidit hänen vanhempinaan.

Bulgarialaisen henkilötodistuksen saaminen edellyttää Bulgarian viranomaisten antamaa syntymätodistusta, joten V.M.A. haki tällaista todistusta S.D.K.A:lle Sofian kunnalta (Bulgaria)¹. Hakemuksensa tueksi V.M.A. esitti oikeaksi todistetun bulgariankielisen käännöksen Espanjan väestörekisteristä annetusta otteesta, joka koskee S.D.K.A:n syntymätodistusta.

Sofian kunta vaati V.M.A:ta toimittamaan selvitystä S.D.K.A:n polveutumisesta sen osalta, kuka hänen biologinen äitinsä on. Bulgariassa voimassa olevassa syntymätodistusmallissa nimittäin on vain yksi ruutu "äidille"² ja toinen ruutu "isälle", ja kummassakin näistä ruuduista voi olla vain yksi nimi.

V.M.A.n katsottua, ettei hän ole velvollinen toimittamaan vaadittua tietoa, Sofian kunta kieltäytyi antamasta haettua syntymätodistusta, koska sillä ei ollut tietoa siitä, kuka asianomaisen lapsen biologinen äiti on, ja koska kahden naispuolisen vanhemman mainitseminen syntymätodistuksessa on vastoin Bulgarian yleistä järjestystä, jonka mukaan kahden samaa sukupuolta olevan henkilön välinen avioliitto ei ole sallittu.

V.M.A. nosti kyseisestä hylkäyspäätöksestä kanteen Administrativen sad Sofia-gradissa (Sofian kaupungin hallintotuomioistuin, Bulgaria) eli ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

Tämä tuomioistuin pohtii, loukataanko sillä, että Bulgarian viranomaiset kieltäytyvät rekisteröimästä Bulgarian kansalaisen syntymää,³ joka on tapahtunut toisessa jäsenvaltiossa ja joka on todistettu tässä viimeksi mainitussa jäsenvaltiossa annetulla syntymätodistuksella, jossa mainitaan kaksi äitiä, kyseiselle kansalaiselle SEUT 20 ja SEUT 21 artiklassa sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan⁴ 7, 24 ja 45 artiklassa annettuja oikeuksia. Tällainen kieltäytyminen nimittäin voi vaikeuttaa bulgarialaisen henkilötodistuksen myöntämistä ja näin ollen tehdä kyseiselle lapselle

¹ Stolichna obshtina, rayon "Pancharevo" (Sofian kunta, Pancharevon alue, Bulgaria) (jäljempänä Sofian kunta).

² Bulgarian perhekoodeksin (Semeen kodeks), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiaan, mukaan polveutuminen äidin osalta määräytyy syntymän perusteella, ja lapsen äiti määritellään naiseksi, joka on synnyttänyt lapsen, myös silloin, kun lapsi on saanut alkunsa hedelmöityshoidoissa.

³ Kyseisen tuomioistuimen mukaan on riidatonta, että vaikka Bulgarian viranomaiset eivät olekaan antaneet syntymätodistusta, lapsella on Bulgarian kansalaisuus muun muassa Bulgarian perustuslain 25 §:n 1 momentin nojalla.

⁴ Jäljempänä perusoikeuskirja.

hankalammaksi käyttää oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen ja siten käyttää täysimääräisesti unionin kansalaisen oikeuksiaan.

Tässä tilanteessa kyseinen tuomioistuin päätti pyytää unionin tuomioistuimelta SEU 4 artiklan 2 kohdan⁵, SEUT 20 ja SEUT 21 artiklan sekä perusoikeuskirjan 7, 24 ja 45 artiklan tulkintaa. Se tiedustelee pääasiallisesti, onko jäsenvaltio mainittujen määräysten nojalla velvollinen antamaan henkilötodistuksen saamiseksi syntymätodistuksen lapselle, joka on tämän jäsenvaltion kansalainen ja jonka syntymä toisessa jäsenvaltiossa on osoitettu syntymätodistuksella, jonka tämän toisen jäsenvaltion viranomaiset ovat laatineet tämän jäsenvaltion kansallisen oikeuden mukaisesti ja johon lapsen äideiksi on merkitty kyseisistä jäsenvaltioista ensin mainitun kansalainen ja hänen aviovaimonsa erittelemättä, kumpi näistä kahdesta naisesta on synnyttänyt kyseisen lapsen.

Suuressa jaostossa antamassaan tuomiossa unionin tuomioistuin tulkitsee edellä mainittuja määräyksiä siten, että kun kyseessä on alaikäinen lapsi, joka on unionin kansalainen ja jonka vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten antamassa syntymätodistuksessa mainitaan kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä hänen vanhempinaan, jäsenvaltio, jonka kansalainen kyseinen lapsi on, on velvollinen yhtäältä myöntämään hänelle henkilökortin tai passin vaatimatta, että sen kansalliset viranomaiset laativat ensin syntymätodistuksen, ja toisaalta tunnustamaan kunkin muun jäsenvaltion tavoin asiakirjan, jonka vastaanottava jäsenvaltio on antanut ja jonka perusteella lapsi voi käyttää kummankin kyseisen henkilön kanssa oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Tämän päätelmän tehdessään unionin tuomioistuin muistuttaa aluksi, että jotta jäsenvaltioiden kansalaiset voivat käyttää SEUT 21 artiklan 1 kohdassa jokaiselle unionin kansalaiselle tunnustettua oikeutta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella⁶, jäsenvaltioiden on direktiivin 2004/38⁷ nojalla myönnettävä kansalaisilleen oman lainsäädäntönsä mukaisesti henkilötodistus tai passi, jossa mainitaan haltijan kansalaisuus.

On siis niin, että koska S.D.K.A. on Bulgarian kansalainen, Bulgarian viranomaisilla on velvollisuus myöntää hänelle bulgarialainen henkilökortti tai passi, jossa mainitaan hänen sukunimensä sellaisena kuin se ilmenee Espanjan viranomaisten laatimasta syntymätodistuksesta, riippumatta uuden syntymätodistuksen laatimisesta.

Tällaisen asiakirjan on yksinään tai liitettynä vastaanottavan jäsenvaltion antamaan asiakirjaan annettava S.D.K.A:n kaltaiselle lapselle mahdollisuus käyttää vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan kummankin äitinsä kanssa, joiden aseman kyseisen lapsen vanhempina on vastaanottava jäsenvaltio vahvistanut direktiivin 2004/38 mukaisen oleskelun yhteydessä.

SEUT 21 artiklan 1 kohdassa jäsenvaltioiden kansalaisille tunnustettuihin oikeuksiin nimittäin kuuluu kansalaisten oikeus viettää normaalia perhe-elämää sekä heidät vastaanottavassa jäsenvaltiossa että jäsenvaltiossa, jonka kansalaisuus heillä on, kun he palaavat tämän jäsenvaltion alueelle, perheenjäsentensä rinnalla. Espanjan viranomaisten vahvistettua lainmukaisesti, että S.D.K.A:n ja hänen kummankin vanhempansa välillä on joko biologinen tai juridinen polveutumissuhde, joka on todistettu lapselle annetussa syntymätodistuksessa, V.M.A:lla ja K.D.K:lla on siis SEUT 21 artiklan ja direktiivin 2004/38 nojalla oltava alaikäisen unionin kansalaisen, jonka tosiasiallisia huoltajia he ovat, vanhempina kaikkien jäsenvaltioiden tunnustama oikeus matkustaa lapsen mukana tämän käyttäessä oikeuksiaan.

⁵ Tässä määräyksessä määrätään muun muassa, että unioni kunnioittaa jäsenvaltioidensa kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja valtiosäännön rakenteita.

⁶ Jäljempänä vapaata liikkuvuutta koskeva oikeus.

⁷ Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY (EUVL 2004, L 158, s. 77 ja oikaisu EUVL 2004, L 229, s. 35) 4 artiklan 3 kohta.

Tästä seuraa yhtäältä, että jäsenvaltioiden on tunnustettava kyseinen polveutumissuhde, jotta S.D.K.A. voi käyttää kummankin vanhempansa kanssa vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan. Toisaalta molempien vanhempien on saatava asiakirja, jonka perusteella heillä on oikeus matkustaa kyseisen lapsen kanssa. Vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisilla on parhaat edellytykset laatia tällainen asiakirja, joka voi olla syntymätodistus ja jonka muut jäsenvaltiot ovat velvollisia tunnustamaan.

Henkilöiden oikeudellinen asema kuuluu kyllä jäsenvaltioiden toimivaltaan, ja nämä voivat vapaasti mahdollistaa tai jättää mahdollistamatta kansallisessa oikeudessaan samaa sukupuolta olevien henkilöiden välisen avioliiton tai heidän vanhemmuutensa. Tätä toimivaltaa käyttäessään kunkin jäsenvaltion on kuitenkin noudatettava unionin oikeutta, erityisesti perussopimuksen määräyksiä, jotka koskevat unionin kansalaisten liikkumis- ja oleskeluvapautta, tunnustamalla tätä varten henkilöiden oikeudellisen aseman, joka on toisessa jäsenvaltiossa vahvistettu tämän toisen jäsenvaltion oikeuden mukaisesti.

Tässä tapauksessa jäsenvaltion velvollisuus yhtäältä antaa henkilötodistus lapselle, joka on tämän valtion kansalainen ja joka on syntynyt toisessa jäsenvaltiossa, jossa laaditussa syntymätodistuksessa mainitaan kaksi samaa sukupuolta olevaa henkilöä hänen vanhempinaan, ja toisaalta tunnustaa tämän lapsen polveutumissuhde kumpaankin kyseisistä henkilöistä hänen käyttäessään oikeuksiaan, jotka perustuvat SEUT 21 artiklaan ja siihen liittyviin johdetun oikeuden toimiin, ei loukkaa kyseisen jäsenvaltion kansallista identiteettiä eikä myöskään uhkaa sen yleistä järjestystä. Tällainen velvollisuus ei nimittäin merkitse sitä, että asianomaisen jäsenvaltion olisi kansallisessa oikeudessaan mahdollistettava samaa sukupuolta olevien henkilöiden vanhemmuus tai tunnustettava muita tarkoituksia kuin kyseisellä lapsella unionin oikeuden nojalla olevien oikeuksien käyttöä varten kyseisen lapsen polveutumissuhde niihin henkilöihin, jotka vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten laatimassa syntymätodistuksessa mainitaan hänen vanhempinaan.

Lopuksi kansallinen toimenpide, joka on omiaan rajoittamaan henkilöiden vapaan liikkuvuuden käyttämistä, voi olla oikeutettu vain silloin, kun se on perusoikeuskirjassa taattujen perusoikeuksien mukainen.⁸ On perusoikeuskirjan 7 ja 24 artiklassa taattujen perusoikeuksien vastaista viedä lapselta suhde toiseen hänen vanhemmistaan silloin, kun hän käyttää vapaata liikkuvuutta koskevaa oikeuttaan, tai tehdä tämän oikeuden käytöstä hänelle mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa sillä perusteella, että hänen vanhempansa ovat samaa sukupuolta.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian yhteydessä unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samankaltaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127.

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎ +32 2 2964106.

⁸ Pääasian kohteena olevassa tilanteessa ovat merkityksellisiä perusoikeuskirjan 7 artiklassa taattu oikeus yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen sekä perusoikeuskirjan 24 artiklassa taatut lapsen oikeudet, erityisesti lapsen oikeus siihen, että hänen etunsa otetaan huomioon, sekä lapsen oikeus ylläpitää henkilökohtaisia suhteita ja suoria yhteyksiä kumpaankin vanhempaansa säännöllisesti.